

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครกับการขับเคลื่อนแผนบูรณาการงานวิจัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

THE RESEARCH INTEGRATION PLAN FOR LOCAL DEVELOPMENT OF PHRANAKHON RAJABHAT UNIVERSITY

มณฑล จันทร์แจ่มใส^{1*} ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ² ศศิธร คนทน³ นิษฐา หุ่นเกษม⁴ และ สุไม บิลไบ⁵

Monton Janjamsai^{1*}, Narongsak Jukrkorn², Sasitorn Khonton³, Nitta Roonkaseam⁴ & Sumai Binbai⁵

คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย^{1*}

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย^{2,3,4,5}

Faculty of Industrial Technology, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand^{1*}

Research and Development Institute, Phranakhon Rajabhat University, Bangkok, Thailand^{2,3,4,5}

monton@pnru.ac.th^{1*}

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการในระดับคณะ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผู้เข้าร่วมในกระบวนการวิจัย มาจาก 3 กลุ่ม โดยเจาะจงเลือกจากคณาบดีทุกคณะ คณะกรรมการวิจัยประจำคณะ และนักวิจัยของแต่ละคณะที่เข้าร่วมโครงการผ่านโครงการงานวิจัย “หนึ่งคณะหนึ่งพื้นที่วิจัย”

ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาและขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการในระดับคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้ดำเนินการผ่านการจัดสรรงบประมาณให้แต่ละคณะ เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนและพัฒนาคณะอนุกรรมการการจัดการงานวิจัยคณะของแต่ละคณะ ผ่านการดำเนินการโครงการหนึ่งคณะหนึ่งพื้นที่วิจัย สำหรับผลที่เกิดขึ้น พบว่า เกิดขึ้นทั้งกับทีมวิจัยของแต่ละคณะ ทีมสถาบันวิจัยและพัฒนา ตัวอย่างเช่น การเกิดขึ้นของเครือข่ายสายสัมพันธ์และการเรียนรู้ร่วมกันของทีม RMU และกลุ่มนักวิจัยพื้นที่ของแต่ละคณะ รวมถึงผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่นที่มีโครงการวิจัยในพื้นที่ เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุของทีมวิจัยวิทยาลัยนานาชาติ หรือการเกิดศูนย์เรียนรู้อาชีพชุมชนและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของทีมวิจัยคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และผลที่เกิดขึ้นกับระบบกลไกสนับสนุนการวิจัย ตัวอย่างเช่น มีการพัฒนาระบบกลไกสนับสนุนการดำเนินการ

วิจัยในพื้นที่ โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มีการปรับเปลี่ยนขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

คำสำคัญ: แผนบูรณาการงานวิจัย การพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

ABSTRACT

The purpose of this research was to develop a system for driving the research integration plan for local development at the faculty level of Phranakhon Rajabhat University. Participants in this research consisted of 6 faculty members including representatives from the Research and Development Institute.

Overall the process, the development of a system for driving the research integration plan was implemented through budget allocation to each faculty. As a result, there had been many changes such as (1) the emergence of the RMU team's networking and collaborative learning group, and (2) the development of the targeted community with local research projects; for example, improving the quality of life of the elderly through the research project of the Phranakhon International College's research team and also the development of community learning centers and quality of life according to Sufficiency Economy Philosophy through the research project of the of Faculty of Humanities and Social Sciences.

Keywords: Research Integration Plan, Local Development, Phranakhon Rajabhat University

บทนำ

ยุทธศาสตร์ใหม่มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติ 20 ปี (2560 - 2579) ประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์หลัก คือ 1) การพัฒนาท้องถิ่น 2) การผลิตและพัฒนาครู 3) ยกระดับคุณภาพ การศึกษา และ 4) การพัฒนาระบบการบริหาร จัดการ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ให้มหาวิทยาลัย ราชภัฏเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเป็นเลิศ

โดยกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนา ชุมชนและท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็งและยั่งยืน เพื่อที่จะตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ใหม่ ในการ ขับเคลื่อนเพื่อยกมาตรฐานและพัฒนาคุณภาพ ชีวิตของท้องถิ่น ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรมให้เกิดความผาสุก เข้มแข็งและพึ่งพา ตนเองได้อย่างยั่งยืน มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนคร จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย ในการเป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นการเรียนการสอน

อย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากลต่อการพัฒนาท้องถิ่นและสังคมไทยอย่างยั่งยืน โดยพันธกิจสำคัญเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของท้องถิ่นนั้น คือ การวิจัย เสริมสร้างองค์ความรู้ และนวัตกรรมสู่การพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น อุตสาหกรรมขนาดย่อมและสังคม ให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืนรวมถึงให้บริการวิชาการและถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ท้องถิ่นและสังคมเพื่อการยกคุณภาพและมาตรฐานชีวิตให้ดีขึ้น

การขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่น และการพัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัย ให้มีความพร้อมในการที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ดังกล่าว คณะกรรมการบริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครจึงได้ให้ความเห็นชอบที่จะดำเนินโครงการ “หนึ่งคณะหนึ่งพื้นที่วิจัย” โดยมีวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) เพื่อสร้างนักวิจัย และงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร และ 2) เพื่อเสริมสร้างศักยภาพหน่วยจัดการงานวิจัยระดับคณะให้มีความสามารถในการส่งเสริมงานวิจัยเชิงพื้นที่ และ 3) เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการงานวิจัยให้มีประสิทธิภาพตามยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัย โดยการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง เพื่อเสริมสร้างกลไกการทำงานวิจัยเชิงพื้นที่ โดยให้แต่ละคณะเลือกพื้นที่วิจัยและสร้างทีมวิจัยของแต่ละคณะซึ่งเรียกว่า หน่วยจัดการงานวิจัยของแต่ละคณะ (RMU) ในการขับเคลื่อนงานวิจัย ผ่านโครงการงานวิจัย “หนึ่งคณะหนึ่งพื้นที่วิจัย” เรื่อง “การพัฒนาระบบและกลไกการขับเคลื่อนแผนบูรณาการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏ

พระนครตามแผนบูรณาการด้านการวิจัย”

การขับเคลื่อนแผนบูรณาการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นข้างต้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาและหนุนเสริมศักยภาพของคณะกรรมการวิจัยคณะ ทั้งความรู้และทักษะในการที่จะเดินทางสู่เป้าหมาย คือ เป็นมหาวิทยาลัยที่เป็นเลิศด้านการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ผ่านการบูรณาการการวิจัยและภารกิจต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัย การถอดบทเรียนและสังเคราะห์ความรู้สำคัญจากกระบวนการวิจัย เพื่อนำมาออกแบบกลยุทธ์การขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการในระดับคณะ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผ่านโครงการงานวิจัย “หนึ่งคณะหนึ่งพื้นที่วิจัย” เรื่อง “การพัฒนาระบบและกลไกการขับเคลื่อนแผนบูรณาการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครตามแผนบูรณาการด้านการวิจัย”

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตกลุ่มเป้าหมาย กลุ่มเป้าหมายหรือหน่วยในการวิเคราะห์ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หน่วยจัดการวิจัยระดับคณะหรือเรียกว่า คณะกรรมการจัดการวิจัยระดับคณะ (Research Management Unit: RMU) ดำเนินการผ่านกระบวนการจัดการความรู้ ผ่านการปฏิบัติจริง ถอดบทเรียน ติดตามสนับสนุน ออกแบบและ

พัฒนาระบบการบริหารจัดการงานวิจัยของแต่ละคณะ

ขอบเขตพื้นที่ ดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นในพื้นที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร คือ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จังหวัดนนทบุรี และชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตเวลา ในการวิจัยครั้งนี้มีระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย 10 เดือน (พฤศจิกายน 2560 - สิงหาคม 2561)

กรอบแนวคิดของการวิจัย

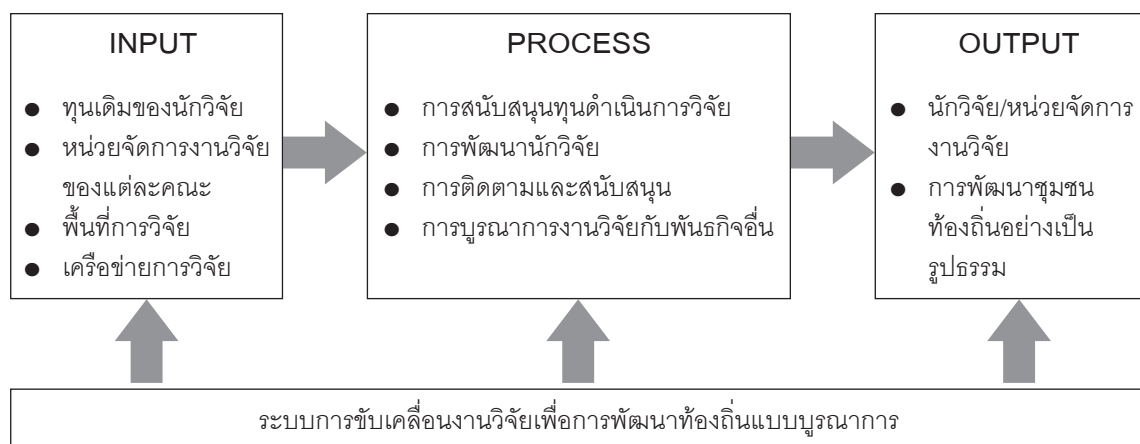
บทความเรื่อง “มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครกับการขับเคลื่อนแผนบูรณาการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” มีกรอบแนวความคิดของการวิจัย ดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้เข้าร่วมในกระบวนการวิจัย

ผู้เข้าร่วมในกระบวนการวิจัยครั้งนี้

มาจาก 3 กลุ่ม ผู้เข้าร่วมกระบวนการวิจัยกลุ่มแรก จะจงเลือกจากคณบดีทุกคณะจำนวน 6 คณะ คือ คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยนานาชาติ คณะวิทยาการจัดการ และวิทยาลัยการฝึกหัดครู ในบทความนี้ต่อไปจะเรียกว่า ทีมคณบดี ผู้เข้าร่วมกระบวนการวิจัยจากกลุ่มที่สอง จะจงเลือกจากคณะกรรมการวิจัยประจำคณะ ในบทความนี้ต่อไปจะเรียกว่า RMU และผู้เข้าร่วมกระบวนการวิจัยกลุ่มที่สาม จะจงเลือกจากนักวิจัยของแต่ละคณะที่เข้าร่วมโครงการผ่านโครงการวิจัย “หนึ่งคณะ

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

หนึ่งพื้นที่วิจัย” ในบทความนี้ต่อไปจะเรียกว่า ทีมวิจัยคณะ

ในกระบวนการวิจัยครั้งนี้ มีผู้บริหาร และบุคลากรของสถาบันวิจัยและพัฒนา เป็นคณะทำงานหนุนเสริมการขับเคลื่อน งานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ ในระดับคณะ

กระบวนการในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตาม ขั้นตอนดังต่อไปนี้

- สถาบันวิจัยและพัฒนาจัด ร่วมกับ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ทีมคณบดี ทีม RMU ทีมวิจัยคณะ จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อทำความเข้าใจร่วมกันถึงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ของโครงการ หนึ่งคณะหนึ่งพื้นที่วิจัย

- ทีมวิจัยคณะลงพื้นที่วิจัยที่รับผิดชอบ เพื่อดำเนินการวิจัยโดยชุมชนมีส่วนร่วมใน กระบวนการวิจัย ใน 3 พื้นที่หลักภายใต้ความ รับผิดชอบของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้แก่ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จังหวัด นนทบุรี และ ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร โดยมีทีมสถาบันวิจัยและพัฒนาลงพื้นที่ สังเกตการณ์วิธีดำเนินการของแต่ละคณะ ตามแผนงานวิจัยของแต่ละคณะ

- สถาบันวิจัยและพัฒนาจัด ร่วมกับ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ทีมคณบดี ทีม RMU ทีมวิจัยคณะ จัดให้มีกิจกรรมการประชุม เพื่อติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานวิจัย ในพื้นที่ของแต่ละคณะร่วมกันทุกเดือน

- สถาบันวิจัยและพัฒนา ร่วมกับ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ทีมคณบดี ทีม RMU ทีมวิจัยคณะ เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ

นักวิจัยร่วมกันผ่านกิจกรรมพัฒนาโจทย์วิจัย กิจกรรมพัฒนาศักยภาพ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานวิจัยและวิชาการเพื่อรับใช้สังคม ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

- สถาบันวิจัยและพัฒนา ร่วมกับ ผู้บริหารของมหาวิทยาลัย ทีมคณบดี ทีม RMU ทีมวิจัยคณะ เข้าร่วมกิจกรรมประเมินผลและ ถอดบทเรียนการขับเคลื่อนแผนบูรณาการ งานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกัน

วิธีการเก็บข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการเก็บข้อมูล ผ่านการสังเกตกิจกรรมการวิจัยในพื้นที่ กิจกรรม การประชุมระดมความคิด และกิจกรรมการ ถอดบทเรียนการวิจัย

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการดำเนินกิจกรรมตาม กระบวนการวิจัยในข้างต้นจะถูกบันทึกผ่าน การจดบันทึกของทีมสถาบันวิจัยและพัฒนา รวมถึงการบันทึกเสียงและวิดีโอ รวมถึงการ ถอดบทเรียนการทำงานผ่านการประชุมของทีม สถาบันวิจัยและพัฒนาในบทบาทของทีมกลาง เพื่อติดตามและสนับสนุนการดำเนินการวิจัย จากนั้นจัดระบบและจำแนกข้อมูลโดยคำนึงถึง ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยของทีมวิจัยคณะ เพื่อให้เห็นถึงระบบการขับเคลื่อนงานวิจัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ในระดับคณะ

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “มหาวิทยาลัยราชภัฏ พระนครกับการขับเคลื่อนแผนบูรณาการงานวิจัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น” โดยมีวัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาระบบการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ ในระดับคณะของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ผ่านการถอดบทเรียนแนวปฏิบัติที่ดี ได้ผลการวิจัยดังนี้

การพัฒนาระบบการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ

การพัฒนาระบบการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการในระดับคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ได้จัดสรรงบประมาณให้แก่แต่ละคณะจากทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณแผ่นดิน ปี พ.ศ. 2560 คณะละ 450,000 บาท รวมทั้งงบประมาณในการขับเคลื่อนงานวิจัยเชิงพื้นที่ของแต่ละคณะ คณะละ 20,000 บาท เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนและพัฒนาคณะอนุกรรมการจัดการงานวิจัยคณะของแต่ละคณะ ดำเนินการโครงการหนึ่งคณะหนึ่งพื้นที่วิจัย โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างทีมงานวิจัยเชิงพื้นที่ของแต่ละคณะโดยผ่านการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

แต่ละคณะได้เลือกพื้นที่ในการวิจัย และมีโครงการวิจัย ดังนี้

(1) คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม เลือกพื้นที่ในการวิจัยที่ อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี ดำเนินโครงการวิจัยผ่านแผนงานวิจัยเรื่อง “การพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน: กรณีศึกษา ผลิตภัณฑ์กล้วยตาก บ้านหนองปลาไหล ตำบลท่าดินดำ อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี” โดยมีโครงการวิจัยย่อย จำนวน 2 โครงการ ได้แก่ โครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารจัดการผลิตภัณฑ์กล้วยตาก

ชุมชน” และโครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลิตภัณฑ์กล้วยตากสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม”

(2) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เลือกพื้นที่ในการวิจัยที่อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี ดำเนินโครงการวิจัยผ่านแผนงานวิจัย เรื่อง “การจัดการองค์ความรู้บนฐานทุนชุมชนเพื่อพัฒนาชุดความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์” โดยมีโครงการวิจัยย่อย จำนวน 4 โครงการ ได้แก่ โครงการวิจัยเรื่อง “การจัดการองค์ความรู้ด้านการจัดการกลุ่มเกษตรอินทรีย์: กรณีศึกษากลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านท่าปลวกสูง อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี” โครงการวิจัยเรื่อง “คุณภาพหลังการเก็บเกี่ยวและการพัฒนาผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางจากมะเขือเทศราชินี แบบชุมชนมีส่วนร่วม: กรณีศึกษากลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านท่าปลวกสูง อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี” โครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนา มะเขือเทศราชินีแช่อิ่มอบแห้งด้วยเครื่องอบพลังงานแสงอาทิตย์แบบชุมชนมีส่วนร่วม: กรณีศึกษากลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านท่าปลวกสูง อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี” และโครงการวิจัยเรื่อง “แนวทางการใช้สื่อสังคมออนไลน์กับงานประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์แบบชุมชนมีส่วนร่วม : กรณีศึกษากลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านท่าปลวกสูง อำเภอยะบะดี จังหวัดลพบุรี”

(3) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เลือกพื้นที่ในการวิจัยที่จังหวัดนนทบุรี ดำเนินโครงการวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมพัฒนาศูนย์เรียนรู้อาชีพชุมชนและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”

(4) วิทยาลัยนานาชาติ เลือกพื้นที่ในการวิจัยที่จังหวัดนนทบุรี ดำเนินโครงการผ่านแผนงานวิจัย เรื่อง “รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อการเสริมสร้างสุขภาพของผู้สูงอายุในจังหวัดนนทบุรี” โดยมีโครงการวิจัยย่อยจำนวน 3 โครงการ ได้แก่ โครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาโปรแกรมการออกกำลังกายแบบกายานามัยเพื่อเสริมสร้างการรับรู้ความสามารถตนเองและการควบคุมตนเองของผู้สูงอายุใน อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี” โครงการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างสัมพันธภาพในชุมชนผู้สูงอายุจังหวัดนนทบุรี” และโครงการวิจัยเรื่อง “ประสิทธิผลของโปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพโดยการประยุกต์ทฤษฎีความสามารถตนเองร่วมกับทฤษฎีการดูแลตนเองด้วยการมีส่วนร่วมของครอบครัวต่อการบริโภคอาหารของผู้สูงอายุ จังหวัดนนทบุรี”

(5) คณะวิทยาการจัดการ เลือกพื้นที่ในการวิจัยที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ดำเนินโครงการผ่านแผนงานวิจัย เรื่อง “การพัฒนาระบบการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมของสหกรณ์เคหสถานชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร” โดยมีโครงการวิจัยย่อย จำนวน 3 โครงการ ได้แก่ โครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารจัดการของสหกรณ์เคหสถาน ชุมชนริมคลองลาดพร้าว” โครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาทักษะด้านการเงินและบัญชีโดยใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สำหรับสหกรณ์เคหสถานชุมชนริมคลองลาดพร้าว” และโครงการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการประเมินการบริหาร

จัดการของสหกรณ์เคหสถาน ชุมชนริมคลองลาดพร้าว”

(6) วิทยาลัยการฝึกหัดครู เลือกพื้นที่ในการวิจัยที่ชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร ดำเนินโครงการวิจัย เรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมืองในศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชนชุมชนริมคลองลาดพร้าว”

(7) สถาบันวิจัยและพัฒนา ทำหน้าที่ติดตามและสนับสนุนการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ ในระดับคณะ ผ่านโครงการวิจัย เรื่อง “การพัฒนาระบบและกลไกการขับเคลื่อนแผนบูรณาการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครตามแผนบูรณาการด้านการวิจัย”

ในการพัฒนาระบบการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการนี้ได้กระทำผ่านปัจจัยนำเข้า ได้แก่ (1) ทูณเดิมของนักวิจัยที่บางส่วนมีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยในพื้นที่หรือมีเครือข่ายวิจัยในพื้นที่อยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพในการทำวิจัยและสาขาวิชาหลักที่ทำวิจัย มีผลต่อความเข้าใจในดำเนินงานวิจัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่ด้วยเช่นกัน (2) หน่วยจัดการงานวิจัยของแต่ละคณะ ทำหน้าที่เป็นกลไกสนับสนุนการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของนักวิจัย (3) พื้นที่การวิจัย ซึ่งใช้พื้นที่รับผิดชอบของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ใน 3 พื้นที่ คือ อำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี จังหวัดลพบุรี และชุมชนริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร

แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนงานวิจัย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ

ในการขับเคลื่อนแผนบูรณาการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครครั้งนี้ สถาบันวิจัยและพัฒนาได้วางแผนการดำเนินการให้ครอบคลุมกระบวนการและขั้นตอนทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ดังนี้

งานต้นน้ำ

(1) เมื่อสนับสนุนทุนดำเนินการวิจัยแล้ว ทีมคณบดี ทีม RMU และทีมนักวิจัยพื้นที่แต่ละคณะ ร่วมกับผู้บริหารและสถาบันวิจัยและพัฒนา จัดกิจกรรมการประชุมร่วมกันเพื่อทำความเข้าใจในเป้าหมาย บทบาทการดำเนินงาน และกำหนดปฏิทินการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการร่วมกัน

งานกลางน้ำ

(2) ทีมนักวิจัยพื้นที่พื้นที่วิจัยที่รับผิดชอบเพื่อค้นหาโจทย์วิจัยโดยสถาบันวิจัยและพัฒนาได้จัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาทักษะการวิจัยเชิงพื้นที่ผ่านการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเสริมสร้างทักษะการพัฒนาโจทย์วิจัยเชิงพื้นที่ โดยคณะวิทยากรจากมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อให้ทีม RMU และนักวิจัยพื้นที่ของแต่ละคณะ มีเครื่องมือและทักษะในการพัฒนาโจทย์วิจัยจากพื้นที่

(3) นักวิจัยพื้นที่แต่ละคณะลงพื้นที่วิจัยเพื่อดำเนินงานวิจัยร่วมกับชุมชนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยทีมคณบดีร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนาและผู้บริหารของมหาวิทยาลัย จัดกิจกรรมการประชุมเพื่อรายงานและติดตามความก้าวหน้าในการวิจัย ดังตัวอย่างภาพที่ 2 ที่แสดงให้เห็นกิจกรรมการประชุมทีมคณบดีเพื่อรายงานความก้าวหน้าการวิจัย

ภาพที่ 2 จัดประชุมทีมคณบดีเพื่อรายงานความก้าวหน้าการวิจัย

(4) สถาบันวิจัยและพัฒนาในบทบาทของทีมติดตามและสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยของทีมนักวิจัยพื้นที่แต่ละคณะ ได้ร่วมลงพื้นที่วิจัยเพื่อสังเกตการณ์กิจกรรมการวิจัย ติดตามความก้าวหน้าและสนับสนุนการวิจัยของแต่ละโครงการ ดังตัวอย่างภาพที่ 3

(5) ทีมคนบดี ทีม RMU และทีมนักวิจัยพื้นที่ของแต่ละคณะ ร่วมกับสถาบันวิจัยและพัฒนา เข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพ RMU และแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานวิจัยและวิชาการเพื่อรับใช้สังคม ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ ดังตัวอย่างภาพที่ 4

ภาพที่ 3 การลงพื้นที่สังเกตการณ์กิจกรรมการวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

ภาพที่ 4 การลงพื้นที่สังเกตการณ์กิจกรรมการวิจัยของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

(6) ทีมคนบดี ทีม RMU และทีม นักวิจัยพื้นที่ของแต่ละคณะ ร่วมกับสถาบัน วิจัยและพัฒนา เข้าร่วมกิจกรรมถอดบทเรียน การพัฒนากลไกและระบบการขับเคลื่อนแผน บูรณาการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาบนฐาน ยุทธศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามพระ- ราชโบาย ดังภาพที่ 5 และภาพที่ 6

งานปลายน้ำ

(7) สถาบันวิจัยและพัฒนาสนับสนุน ให้นักวิจัยพื้นที่แต่ละคณะได้เผยแพร่งานวิจัย ไปใช้ประโยชน์ ผ่านรูปแบบการถอดบทเรียน ผลกระทบจากการวิจัยระหว่างนักวิจัยและ ชุมชน ในกิจกรรมถอดบทเรียนการพัฒนากลไกและระบบการขับเคลื่อนแผนบูรณาการ

ภาพที่ 5 กิจกรรมถอดบทเรียนการจัดวิจัย นักวิจัยและ RMU จากวิทยาลัยนานาชาติ

ภาพที่ 6 กิจกรรมถอดบทเรียนการจัดวิจัย นักวิจัยและ RMU จากคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

งานวิจัยเพื่อการพัฒนาบนฐานยุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ ตามพระราชบัญญัติ และการเผยแพร่งานวิจัยในรูปแบบบทความวิจัย ผ่านวารสารวิชาการและวารสารวิจัย

ผลการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นแบบบูรณาการ

ผลที่เกิดขึ้นจากการขับเคลื่อนแผนบูรณาการงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครครั้งนี้ พบว่าเกิดขึ้นทั้งกับทีมคณบดี ทีม RMU ทีมนักวิจัยพื้นที่ของแต่ละคณะ ทีมสถาบันวิจัยและพัฒนา และชุมชนท้องถิ่นที่มีโครงการวิจัยในพื้นที่ ยกตัวอย่างเช่น

ผลที่เกิดขึ้นกับทีมคณบดี ทีม RMU ทีมนักวิจัยพื้นที่ของแต่ละคณะ และทีมสถาบันวิจัยและพัฒนา ตัวอย่างเช่น เกิดระบบและกลไกในการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยประจำคณะ เกิดเครือข่ายสายสัมพันธ์และการเรียนรู้ร่วมกันของทีม RMU และกลุ่มนักวิจัยพื้นที่ของแต่ละคณะในนาม “7SEA” และเกิดการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยทั้งนักวิจัยที่มีทักษะและความเชี่ยวชาญในการลงพื้นที่อยู่แล้วและนักวิจัยรุ่นใหม่ที่สามารถร่วมทีมดำเนินการวิจัย

ผลที่เกิดขึ้นกับชุมชนท้องถิ่นที่มีโครงการวิจัยในพื้นที่ ตัวอย่างเช่นเกิดเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างนักวิจัยและชุมชนพื้นที่ในพื้นที่รับผิดชอบของแต่ละคณะ ตลอดจนเกิดผลการพัฒนากับชุมชนในด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชุมชนประจักษ์โนน 2 ระยะ 3 ริมคลองประปา อำเภอบางเกร็ง จังหวัดนนทบุรี ผ่านกิจกรรม

สร้างสัมพันธ์ภาพ คือ กิจกรรมลีลาศเพื่อสุขภาพ กิจกรรมนวดเพื่อสุขภาพ และการทำลูกประคบจากสมุนไพร ของทีมวิจัยวิทยาลัยนานาชาติ หรือการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ชุมชนและการสร้างเครือข่ายชุมชน จนกระทั่งต่อยอดเป็นศูนย์เรียนรู้อาชีพชุมชนและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของทีมวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นต้น

ผลที่เกิดขึ้นกับระบบกลไกสนับสนุนการวิจัย ตัวอย่างเช่น มีการพัฒนาระบบกลไกสนับสนุนการดำเนินการวิจัยในพื้นที่ โดยสถาบันวิจัยและพัฒนา มีการปรับเปลี่ยนขั้นตอนต่างๆ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ (1) การปรับเปลี่ยนขั้นตอนในช่วงต้นน้ำหรือก่อนดำเนินโครงการวิจัย เช่น จัดให้มีกิจกรรมระดมความคิดและพัฒนาโจทย์วิจัยร่วมกันระหว่างทีม RMU และทีมนักวิจัยในพื้นที่ การจัดให้มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิกลั่นกรองและวิพากษ์โครงการวิจัย ตลอดจนการกำหนดเป้าหมายในการสนับสนุนทุนวิจัยภายในพื้นที่อย่างชัดเจน และจัดให้มีงบประมาณสนับสนุนการทำวิจัย (2) การปรับเปลี่ยนขั้นตอนในช่วงกลางน้ำหรือระหว่างดำเนินโครงการวิจัย เช่น จัดให้มีกิจกรรมการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งกับทีมคณบดี ทีม RMU ทีมนักวิจัยพื้นที่ของแต่ละคณะ และจัดให้มีกระบวนการติดตามดูแลความก้าวหน้าของการวิจัยผ่านกิจกรรมการประชุมในทุกๆ เดือน และ (3) การปรับเปลี่ยนขั้นตอนในช่วงปลายน้ำหรือหลังดำเนินโครงการวิจัย ด้วยการจัดให้มีกิจกรรมเผยแพร่งานวิจัยผ่านรูปแบบการถอดบทเรียนผลกระทบจาก

การวิจัยระหว่างนักวิจัยและชุมชนในพื้นที่
ที่ดำเนินการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

การขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ต้องมีการบูรณาการทั้งทีมงานและเนื้อหา
จากลักษณะการขับเคลื่อนงานวิจัย
เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นบนฐานยุทธศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏตามพระราโชบาย จะพบว่า
มีการรวมทีมงานของ RMU คณะในการ
ดำเนินงานวิจัยในพื้นที่รับผิดชอบ ใน 2 ลักษณะ
คือ (1) ลักษณะของแผนงานวิจัยร่วมกับชุด
โครงการวิจัยย่อย จาก 4 คณะ ได้แก่ คณะ
เทคโนโลยีอุตสาหกรรมมี 1 แผนงานวิจัย และ
โครงการวิจัยย่อย จำนวน 2 โครงการ ในพื้นที่
ดำเนินการวิจัยอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี
คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมี 1 แผนงาน
วิจัย และโครงการวิจัยย่อย จำนวน 4 โครงการ
พื้นที่ในการวิจัยที่อำเภอชัยบาดาล จังหวัด
ลพบุรี วิทยาลัยนานาชาติ มี 1 แผนงานวิจัย
และโครงการวิจัยย่อย จำนวน 3 โครงการ พื้นที่
ในการวิจัยที่จังหวัดนนทบุรีและคณะวิทยาการ
จัดการมี 1 แผนงานวิจัย และโครงการวิจัยย่อย
จำนวน 3 โครงการ พื้นที่ในการวิจัยที่ชุมชน
ริมคลองลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร และ
(2) ลักษณะของแผนงานวิจัยเดี่ยว โดยแผนงาน
วิจัยเดี่ยวนี้มี 2 คณะที่ดำเนินการ คือ วิทยาลัย
การฝึกหัดครู ในพื้นที่การวิจัยชุมชนริมคลอง
ลาดพร้าว กรุงเทพมหานคร เรื่อง “รูปแบบ
การเสริมสร้างคุณภาพความเป็นพลเมือง
ในศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชนชุมชน

ริมคลองลาดพร้าว” และ คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ ในพื้นที่การวิจัยจังหวัด
นนทบุรี เรื่อง “การมีส่วนร่วมพัฒนาศูนย์เรียนรู้
อาชีพชุมชนและคุณภาพชีวิตตามหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียง” อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะมี
ลักษณะของแผนงานวิจัยแตกต่างกันแต่พบว่า
มีการบูรณาการทีมวิจัยภายในคณะ ทั้งจาก
นักวิจัยที่สนใจและตัวแทน RMU ของแต่ละคณะ
เพื่อใช้ความรู้ข้ามศาสตร์เพื่อดำเนินการวิจัย
ร่วมกัน หากพิจารณาลักษณะของการรวมทีม
วิจัยเพื่อทำงานแล้วพบว่า การสร้างทีมนักวิจัย
ทำงานในคณะจะตอบโจทย์การวิจัยเพื่อการ
พัฒนาพื้นที่ได้ดี และจะดียิ่งขึ้นหากมีการ
พิจารณาสร้างทีมนักวิจัยข้ามคณะในอนาคต
เนื่องจากการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่มักมีประเด็น
โจทย์วิจัยเป็นองค์รวม ต้องอาศัยการบูรณาการ
ความรู้ที่หลากหลายและมีทีมงานในการลงพื้นที่
(Khamboonchoo et al., 2014)

การขับเคลื่อนงานวิจัยเพื่อท้องถิ่น
ต้องมีกลไกหนุนเสริม

ตลอดระยะเวลาดำเนินการวิจัย
สถาบันวิจัยและพัฒนา ได้ร่วมลงพื้นที่วิจัย
เพื่อสังเกตการณ์กิจกรรมการวิจัย ติดตาม
ความก้าวหน้าและสนับสนุนการวิจัย รวมถึง
การจัดประชุมเพื่อติดตามและรายงานความ
ก้าวหน้าในดำเนินงานวิจัยของทีมนคบดี
ทีม RMU และ ทีมนักวิจัยพื้นที่ของแต่ละคณะ
ซึ่งการทำงานในลักษณะของกลไกหนุนเสริมนี้
มีความสอดคล้องกับการติดตามหนุนเสริม
ทีมวิจัยในพื้นที่ของ กาญจนา ทองทั่ว และคณะ

(Thongthua et al., 2012) ซึ่งโครงการวิจัยของกาญจนาณีได้ผลที่เกิดขึ้นว่า การได้ลงพื้นที่วิจัยเป็นการเปิดมุมมอง วิธีคิดและทักษะการทำงานวิจัย รวมถึงก่อให้เกิดวิธีคิดแบบต่อยอดบูรณาการงานเชิงวิชาการกับงานพัฒนาได้หรืองานวิจัยของ จำลอง คำบุญชู และคณะ (Khamboonchoo et al., 2014) ซึ่งมีกิจกรรมติดตามความก้าวหน้าในกระบวนการวิจัยด้วยเช่นกัน โดยโครงการวิจัยของ จำลอง และคณะนี้ได้พบว่า การติดตามความก้าวหน้าเป็นกิจกรรมที่ทำให้นักวิจัยแต่ละโครงการมีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การทำงานวิจัยระหว่างนักวิจัยด้วยกันและได้รับฟังข้อวิพากษ์เสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิช่วยกำกับทิศทางการวิจัยนำไปสู่การปรับปรุงผลงานให้สมบูรณ์ซึ่งมีผลต่อคุณภาพงานวิจัยและการทำงานวิจัยเสร็จตรงตามกำหนดเวลาด้วย

ข้อเสนอแนะ

1. การดำเนินการวิจัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครควรให้นักวิจัยได้มีโอกาสเรียนรู้หลักคิดและฝึกปฏิบัติการวิจัยเพื่อพัฒนาพื้นที่หรืองานวิจัยรับใช้สังคมก่อนลงมือดำเนินการวิจัย และพัฒนาโจทย์วิจัยด้วยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่และนักวิจัยเห็นชอบร่วมกัน
2. ควรจัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือที่ปรึกษาโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาศักยภาพนักวิจัยตลอดกระบวนการวิจัย
3. มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนงบประมาณการวิจัยในลักษณะ “โครงการหนึ่งคณะ หนึ่งพื้นที่วิจัย” เพื่อการพัฒนา ศักยภาพและคุณภาพของนักวิจัย ตลอดจนเพื่อพัฒนาพื้นที่รับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง

REFERENCES

- Khamboonchoo, C. (2014). The project for development of researchers and researchers for the development of Lampang Province. Bangkok: TRF. (in Thai)
- Thongthua, K. (2012). The model supporting research to the research system of the university: a case study of Ubon Ratchathani University. Unon Ratchathani: TRF.